

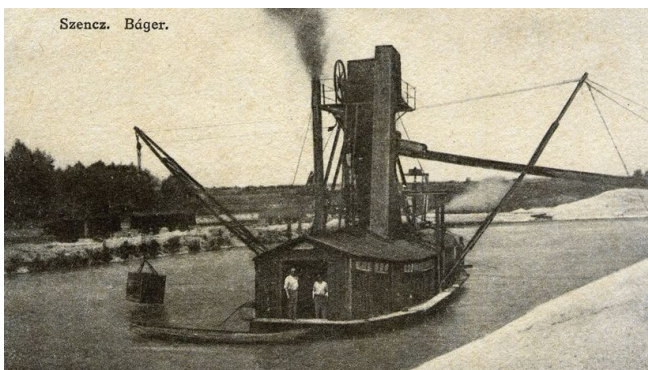
PRINÁŠAME INŠPIRUJÚCE PRÍKLADY, KTORÉ PREDSTAVUJÚ UNIKÁTNE PRÍRODNÉ, KULTÚRNE, HISTORICKÉ, TRADIČNÉ A RELIGIÓZNE HODNOTY, KTORÉ SÚ V SYMBIÓZE S UDRŽATEĽNÝM A ZODPOVEDNÝM CESTOVNÝM RUCHOM, S HODNOTAMI PRÍRODNÉHO BOHATSTVA A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA A S ROZVOJOVÝMI AKTIVITAMI.

Originálne Slnčné jazerá

Slnčné jazerá sa nachádzajú na východnom okraji mesta Senec, na hlavnom cestnom ťahu Bratislava – Trnava, asi 25 km od Bratislavy. Jazerá ležia na rozhraní Podunajskej roviny a Podunajskej pahorkatiny. Ich vznik a súčasné využitie je pozoruhodné.

Na výstavbu železnice Galanta – Bratislava (s pokračovaním do Budapešti) bol potrebný štrk a piesok, ktorý sa intenzívne ťažil bagrovaním pri Senci už od r. 1845. Ťažila ho uhorská stavebná železničná spoločnosť na piatich lokalitách. Bagre dolovaním riečnych štrkov a pieskov menili reliéf do šírky aj do hĺbky. Ťažbou sa postupne vytvorilo päť jazier označených číslami od 1 do 5.

Obr. 1 Bager na Slnčných jazerách

Časom sa bagrovaním pospájali a vytvorili jedno veľké jazero s rozlohou cez 100 ha. Maximálna hĺbka je 12 m. Ide o antropogénne vytvorené jazero, teda umelé, ktorému dali miestni obyvatelia aj príznačný názov *Bager*, pretože ťažobný bager bol dlhé roky poznávacím znamením Slnčných jazier (Obr. 1).

Zdroj: P. Sedala*

Slovenská Beseda v Senci a 59. Zbor Slovenskej ligy vyčlenili a ohradili vodnú plochu na *Bagri* na kúpanie v r. 1919. Kúpalisko dostalo nový názov „Slovenské Tahiti“. Avšak tento názov sa neujal a obyvatelia Senca a návštevníci kúpaliska ho naďalej volali *Bager*, príp. *Báger*. Na začiatku bolo vstupné za 1 korunu československú a Slovenská liga výťažok zo vstupného venovala na pomoc chudobným deťom.

V 30. rokoch 20. storočia sa o kúpalisko začal definitívne starať 59. Zbor Slovenskej ligy v Senci. Prevzal kúpalisko do nájmu od správy Československých dráh. Vytvorili pláž, zriadili niekoľko bufetov s občerstvením a založili malú lodenicu. Obdivuhodné je, že Slovenská liga aj naďalej venovala čiastku z každého vstupného na podporu chudobných slovenských žiakov.

* Fotografia je zverejnená so súhlasom autora publikácie, v ktorej sa nachádza: *Senec – putovanie storočím*. 2009. 1. vyd., Vydavateľstvo Region Poprad s. r. o., 158 s. ISBN 978-80-969344-9-2

V polovici 60. rokov 20. storočia boli niektorí obyvatelia nútení opustiť svoje rodné domy kvôli rozširujúcej sa výstavbe. Zanikli nielen domy, ale aj krčma, ktorá občerstvovala pocestných viac ako sto rokov.

Na priezračnom jazere *Bager* sa usporadúvali rôzne podujatia pre návštevníkov, vybudovalo sa viacero pláží, mládež hrávala tenis a volejbal, ľudia tu oddychovali a trávili voľný čas a dovolenky. Súčasný názov *Slnečné jazerá* dostal *Bager* v roku 1960, keď bola vyhlásená súťaž o nový názov kúpaliska a názov *Slnečné jazerá* vyhral. Postupným budovaním areálu sa Slnečné jazerá stali obľúbeným cieľom dovolenkových ciest Slovákov i návštevníkov zo zahraničia.

Prírodné podmienky a vybavenie zariadeniami a službami cestovného ruchu na rekreáciu, oddych, dovolenku či letné športy sú na Slnečných jazerách veľmi dobré. Priemerná letná teplota vody Slnečných jazier máva hodnotu 25° C. Slnečný svit je vyše 2 200 hodín za rok. Podľa SHMÚ (2022) bola na klimatologickej stanici v Kráľovej pri Senci (čo je len 5 km od Senca a Slnečných jazier) priemerná júlová teplota vzduchu 22,3° C a najvyššia 37,7° C (23.7.2022). Úhrn zrážok za júl 2022 bol 47,8 mm. Vánok a slabý vietor počas letných mesiacov vytvára priaznivé podmienky na relax, plávanie, člnkovanie, plavbu na kajaku, člne, vodných bicykloch a ďalšie vodné športy.

V rámci areálu je viac ako 7 km okruh, na ktorom sa dá korčuľovať (inline), bicyklovať, previesť sa na elektrických kolobežkách, elektrických trojkolkách či prechádzať sa. Tiež je možné zakúpiť si aj krátkodobé rybárske lístky a pokúsiť sa chytiť kapra alebo zubáča.

Slnečné jazerá sú rozdelené na tri zóny: Severnú, Južnú a Východnú, pričom každá z nich je špecifická, lebo je zameraná na niečo iné.

Severná zóna je vhodná predovšetkým pre deti, keďže sa tu nachádza detské ihrisko, skákací vodný hrad a aquapark s bazénmi, vodnými atrakciami a s wellness. Aquapark je napojený na vrt termálnej vody a tak majú návštevníci celoročne k dispozícii teplú vodu a deväť bazénov.

Obr. 2 Nafukovacie lopty je možné požičať si

Táto zóna je tiež vhodná pre športové typy návštevníkov, ktorí si tu môžu zahrať plážový volejbal, vodný futbal, požičať si čln kajak, nafukovacie lopty (Obr. 2) paddleboard, vodný bicykel, elektrotrojkolky.

Zdroj: O. Slobodníková

05/2022

2 z 5

Južná zóna sa špecializuje na minigolf, jogu, zumbu, trampolíny, plážovú hádzanú, plážový futbal, plážový volejbal, tenis, elektrokolobežky, skákací hrad na súši a na vode.

Východná zóna je zameraná na vodné bicykle a vodné trampolíny.

Zaujímavosťou je aj cyklobus *Od vody k vode*, ktorý poskytuje Správa cestovného ruchu Senec, s. r. o. každú stredu v júli a v auguste (2022) po cyklotrasách Žitného ostrova, napr. Senec – Jelka – Šamorín a späť. Ďalšie cyklotrasy sú pripojené mimo hlavných cestných trás a spájajú Senec, Viničné, Pezinok, Slovenský Grob, Šenkvice.

V rámci cykloturizmu mestská samospráva, OOCR Senec a ďalší aktéri pravidelne organizujú *Nočnú cyklojazdu mestom Senec* (Obr. 3).

Obr. 3 Nočná cyklojazda mestom Senec

Zdroj: Mesto Senec

Z hľadiska kultúrnych podujatí sa v Senci i na Slnečných jazerách organizujú koncerty a vystúpenia rôznych hudobných a tanečných skupín, výstavy, karnevaly, súťaže, trhy s domácimi produktami, ktoré sa v obchodoch dajú len ťažko kúpiť i burzy starožitností. Z predaja niektorých produktov ide výťažok na charitatívne účely, napr. zo súťaže vo varení gulášu.

V rámci environmentálneho aspektu mesto Senec získalo v apríli 2022 Certifikát od spoločnosti NATUR-PACK, a. s. za celkové množstvo vytriedeného plastu, kovov, tetrapackov, papiera a skla za r. 2021. Obyvatelia a návštevníci vytriedili 1,48 tony tohto odpadu. Na obyvateľa to predstavuje 73,86 kg. K tomuto tiež vytriedili zelený odpad, kuchynské oleje, bioodpad z kuchyne a šatstvo.

Zaujímavosti z pohľadu udržateľného cestovného ruchu:

- ♣ Antropogénne vytvorená vodná plocha Slnecných jazier, v minulosti primárne zameraná na ťažbu štrkov, bola v 20. storočí transformovaná na súčasné známe rekreačné stredisko cestovného ruchu národného významu.
- ♣ Už v minulosti správcovia kúpaliska a samospráva zohľadňovali sociálny aspekt turizmu – príspevkom z výberu zo vstupného poplatku poskytovali finančnú čiastku na podporu chudobných študentov. A v súčasnosti tiež pokračujú v zachovávaní sociálneho aspektu udržateľného turizmu, keď sa finančná čiastka z predaja niektorých produktov venuje na charitatívne účely.
- ♣ Väčšina oblastných i krajských organizácií cestovného ruchu na Slovensku prevádzkuje cyklobusy počas víkendov a sviatkov. Správa cestovného ruchu Senec, s. r. o. poskytuje cyklobus aj počas pracovného prázdninového dňa (streda) pre návštevníkov i miestnych obyvateľov, ktorí takouto ekologickou formou dopravy prispievajú k zachovaniu priaznivého životného prostredia.
- ♣ Kultúrny aspekt udržateľného turizmu je na Slnecných jazerách a v Senci podporovaný organizovaním pravidelných i sezónnych kultúrnych, športových a spoločenských podujatí.
- ♣ Podpora miestnych producentov je hlavne počas letnej turistickej sezóny, keď mestská samospráva, Správa cestovného ruchu Senec, s. r. o., Oblastná organizácia cestovného ruchu Senec a miestni podnikatelia organizujú rôzne trhy a súťaže. Tým podporujú malých podnikateľov a sociálny a ekonomický aspekt udržateľného turizmu.
- ♣ Mesto Senec, jeho obyvatelia i návštevníci sa podieľajú na triedení odpadu. Okrem plastov, papiera, kovov, skla vytriedili aj zelený odpad, bioodpad z kuchyne, šatstvo, čo celkovo predstavuje 306,75 kg na obyvateľa (v r. 2021).
- ♣ Samospráva, obyvatelia a návštevníci tak zodpovedne pristupujú k svojmu odpadu a pomáhajú mestu a sebe šetriť nielen finančné prostriedky, ale aj životné prostredie. Týmto naplňajú ciele environmentálneho aspektu udržateľného turizmu.

Podľa Protokolu o udržateľnom cestovnom ruchu k Rámcovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (2003) udržateľný cestovný ruch zabezpečuje udržateľné využívanie environmentálnych zdrojov, predchádza vzniku hrozieb pre biologickú a krajinnú diverzitu, od ktorej je vnútorne závislý, a minimalizuje nepriaznivé environmentálne, ekologické, kultúrne a sociálne vplyvy; poskytuje príležitosť pre vzdelávanie zvyšujúce poznanie a rešpektovanie prírodných ekosystémov a biologických zdrojov; rešpektuje sociálno-kultúrnu autentickosť hostiteľských komunít, pričom zachováva nimi vytvorené a živé kultúrne dedičstvo a tradičné hodnoty, prispieva k pochopeniu a tolerancii medzi kultúrami, prispieva k zabezpečeniu životaschopných, dlhodobých ekonomických činností, poskytuje sociálno-ekonomické výhody všetkým zainteresovaným, ktoré sú spravodlivo rozdelené vrátane stabilných pracovných a zárobkových príležitostí a sociálnych služieb pre hostiteľské komunity, čím prispieva k zmierňovaniu chudoby.

Názov:	Originálne Slnéčné jazerá
Autorka:	© RNDr. Mgr. Oľga Slobodníková, PhD. (SAŽP)
Gestori:	Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia ochrany prírody a krajiny, sekcia zahraničných vzťahov a environmentálnej politiky MŽP SR
Jazyková korektúra:	Mgr. Alena Kostúriková (SAŽP)
Grafika:	Stanislav Hupian (SAŽP)
Vydavateľ:	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky a Slovenská agentúra životného prostredia
Rok vydania:	2022